

Boekpromotie in de basisschool

Doel en betekenis

In de meest diverse onderwijsleersituaties worden momenteel kinderboeken gebruikt : als leesstof bij het beoefenen van verschillende leesvormen, als middel om situaties en ervaringen bespreekbaar te maken al dan niet binnen een concreet project, als aanzet tot allerlei creatieve verwerkingen, als middel om leerinhouden te verlevendigen enz..

Geven deze onderwijsleersituaties aan de kinderen de kans te ontdekken wat "het boek" hen te bieden heeft ? We twijfelen niet aan hun betekenis, maar menen wel dat ze zo sterk gedicteerd zijn dat het boek zelf daardoor zeer vlug op de achtergrond geraakt. Bovendien worden in zeer veel gevallen alleen fragmenten gebruikt die weinig toonaangevend zijn voor de basisbelevingen die in werkelijkheid door het boek opgeroepen worden.

Activiteiten die geen ander doel hebben dan kinderen een zicht te geven op datgene wat ze in verband met enkele goeduitgekozen boeken beleven, lijken ons van hieruit ten zeerste zinvol.

Van een les boekintroductie vragen we dan ook in de eerste plaats dat de sfeer of de grondtoon uit het boek erin voelbaar zijn.

De ervaring leert ons dat dit niet altijd gemakkelijk te realiseren is. Men moet zelf zeer goed beleven en doorleven wat het boek biedt, en "van hieruit" alle concrete opdrachten bedenken. Anders dreigt men werkvormen op boeken te plakken die meebrengen dat het kind het boek op een totaal andere golflengte beleven gaat.

De eigenheid van het boek moet dus door het kind bij een boekintroductie "geproefd" worden. Slechts op die manier creëren we een voedingsbodem voor de openheid en voor de

verwondering die aan de basis liggen van leesinteresse en van leesplezier.

Een poging tot "Blomkwisten" met "Superdetective Blomkwist"

Speurdersverhalen zijn bij 10 à 12-jarige kinderen erg in trek. Tot boeken die ons binnen dit genre de moeite waard lijken, behoren alleszins de detectiveboeken van de veelzijdige schrijfster Astrid Lindgren, nl. "Superdetective Blomkwist", "Superdetective Blomkwist leeft gevaarlijk" en "Hier spreekt Superdetective Blomkwist".

Om deze drie boeken aan de kinderen kenbaar te maken, organiseerden we enkele activiteiten waarbij we vooral de speelse, sterk actieve en spannende elementen uit de boeken probeerden te laten aanvoelen.

Hoe gingen we te werk ?

We nodigden de kinderen uit in twee groepen een geheim hoofdkwartier in te richten waar ze kunnen vergaderen, een geheimtaal afspreken, geheime opdrachten schrijven en spannende spelletjes bedenken. Het materiaal dat ze hierbij gebruikten bestond uit hun banken, enkele kartonnen dozen, oude gordijnen, papier, karton en al datgene wat hen in het klaslokaal bruikbaar leek.

Het spreek vanzelf dat de turnzaal met haar zweedse banken, klimrek, touwladder enz. nog heel wat meer mogelijkheden zou bieden om een kamp op te bouwen met in- en uitgangen die verborgen zijn of acrobatische kunsten vereisen.

Vervolgens werden de drie boeken over de meester-detective Blomkwist getoond. De kinderen namen ze ter hand, bekeken de omslagillustraties en wisselden hun meningen uit in verband met de titels en andere boeken van de schrijfster.

We vertelden over de drie hoofdfiguren en lazen enkele fragmenten voor waarin ze hetals "ridders van de Witte Roos" opnemen tegen hun drie beste vrienden die zich

terwille van spanning en de pret welke aan samenzweringen verbonden zijn, "Ridders van de Rode Roos" noemen.

De gevechten worden vooral geleverd om een steen, die ze de Bommeldrom noemen en aan wie ze een reeks buitengewone eigenschappen toeschrijven. Daar het vervelend zou worden als hij te lang bij dezelfde eigenaar zou blijven, wordt aan de tegenpartij altijd een tip gegeven die niet al te doorzichtig is maar het toch mogelijk maakt hem te vinden. De kinderen kregen een voorbeeld van een dergelijke tip, om hen een idee te geven van de vindingrijkheid en de humoristische aanpak waarvan de "Rozen" blijk geven.

Hierna pas kon het echte spel beginnen.

We verdeelden de klas in vier groepen.

De eerste groep werd gesplitst in "Witte" en in "Rode Rozen", die elk voor zich hun geheim hoofdkwartier inrichtten, geheime papieren maakten, voor een uitkijkpost zorgden, elkaar bespioneerden en dergelijke.

De tweede groep kreeg de opdracht een voorwerp te zoeken dat de plaats van de Bommeldrom kon innemen. We gaven hierbij de raad geen steen te nemen. Je volgt het boek best door zelf je fantasie te gebruiken. De kinderen kozen de zaadjes van een zonnebloem die toevallig in de klas lagen, en schreven aan het bezit ervan sublieme kansen toe tot overleven in duistere tijden. Hierna splitste de groep zich in "Witte" en "Rode Rozen". De "Roden" verstopten de zaadjes en gaven de "Witten" een tip. Er werd genoteerd hoelang de "Witten" moesten zoeken om de zaadjes te vinden. Als ze gevonden waren mochten de "Witten" de zaadjes verstoppen en begon het spelletje opnieuw.

De derde groep kreeg een opdracht te ontcijferen in de geheimtaal van het boek, en werd voor de keuze gesteld deze geheimtaal vlug te leren uitspreken of een nieuwe geheimtaal zoeken die door de andere groepen ontraadseld zou moeten worden.

De kinderen uit de laatste groep tenslotte leerden hun speurderskwaliteiten testen. Hiertoe gaven we hen vier reeksen van drie foto's van personen die zodanig uitgekozen werden dat geen enkel onder hen opviel dank zij opvallende uiterlijke verschilpunten (bv. drie mannen die er nagenoeg evenoud uitzien, even groot, met sluik haar, zonder bril enz...)

Eén kind kreeg de opdracht aan de detective in spe een foto te laten zien zonder dat de rest van de groep merkt welke foto precies werd aangeduid. De speurder gaf het signalement door van de foto (bv. laag voorhoofd - scherpe neus - korte kin-. Op basis hiervan moest de groep dan proberen deze foto binnen de aangeboden reeks van drie foto's aan te duiden. Als dit lukte betekende dit dat het signalement goed was en dat de toekomstige detective over een goede opmerkingsgave beschikte.

Bij dit alles werd er veel gelachen. Er werd echter ook met veel ernst geoefend in de geheimtaal, in het geven van signalementen en in het leren spioneren zonder gezien te zijn. We hadden echt de indruk dat er gespeeld werd op een manier zoals Kalle, Anders en Eva-Lotta spelen in de boeken van Astrid Lidgren.

Spijtig is echter dat dit alles in oktober gedaan werd en niet vlak vóór een zomervakantie. Uit de reacties van de meeste kinderen is nl. achteraf gebleken dat ze niet alleen de boeken lazen maar er ook door geïnspireerd zijn tot het verzinnen van heel wat plannetjes die praktisch alleen tijdens een zomervakantie ten volle ten uitvoer kunnen worden gebracht.

DINA ULENS.